

NADINE IS KIND VAN EEN
ANONIEME ZAADDONOR

‘ELK KIND MAG WETEN WIE ZIJN OUDERS ZIJN’

In haar puberteit krijgt Nadine Mulder (22) te horen dat haar vader niet haar biologische vader is. Ze is een kind van een anonieme zaaddonor, waardoor ze haar genetische afkomst nooit zal leren kennen. Tot ze jaren later hoort dat er toch een kleine kans is om haar donorfader te vinden, via de KID-DNA Databank.

Tekst: **Miranda Birney**

Foto: **Jaap Lotstra**

Vier jaar voor mijn geboorte hadden mijn ouders twee gezonde kinderen en een eigen apotheek. Een vakantie in Frankrijk maakte in één klap een eind aan het jonge, onbezorgde gezin. Er knalde een auto achterop hun auto, en mijn broer (12) en zus (14) die achterin zaten waren beiden op slag dood. Mijn ouders waren zwaargewond en mijn vader heeft het ongeluk ternauwernood overleefd. Er volgde een lange periode van lichamelijk herstel en diepe rouw. Ze kwamen de klap geestelijk moeilijk te boven en stopten noodgedwongen met het bedrijf. Na een tijdje verlangden ze ernaar om weer een kind te krijgen, maar mijn vader had zich jaren daarvoor laten steriliseren. Het gezin was immers compleet. Wie verwacht nou dat er zoiets verschrikkelijks gebeurt? Indertijd kon een sterilisatie nog niet worden teruggedraaid en daarom besloten ze om het met hulp van een zaaddonor te proberen. Ondanks dat mijn moeder op een leeftijd was waardoor de kans op het krijgen van een kind met een handicap groter is, kwamen ze door de zware selectieprocedure heen. Ze kozen een donor uit op uiterlijke kenmerken van mijn vader zoals lengte en huidskleur, typerende karaktereigenschappen, interesses en opleidingsniveau.

Mijn geboorte in 1994 betekende voor mijn ouders, inmiddels 41 en 47 jaar oud, een nieuwe start met een gezonde baby in een ander huis. Niemand wist dat ik een kind van een zaaddonor was.

Ik groeide op als elk ander kind. Mijn ouders hadden flink opgeruimd, dus er waren weinig spullen die aan mijn broer en zus herinnerden. Wel hingen er foto's van ze in huis en op hun verjaardagen brachten we bloemen naar het graf. Al kende ik ze niet, ze hoorden gewoon bij mijn leven. Verder spraken mijn ouders weinig over het verleden, in elk geval niet in mijn bijzijn. Daar hadden ze bewust voor gekozen, want ze wilden mij er niet mee belasten. Een therapeute zei later eens tegen me dat hun verdriet toch onbewust in mij is gaan doorwerken. Dat kan haast niet anders. Ik had het thuis heel goed, maar al was het niet altijd sterk aanwezig, ik voelde toch een soort 'ondertoon'. Als je ook kijkt naar mijn naam Nadine. Dat zegt wel iets. Nadien...

VERSPREKING

De band met mijn moeder was heel sterk. We deden altijd veel samen, ze smeerde mijn brood en bracht me naar school. Naar mijn vader trok ik veel minder toe. Tussen ons vielen ook weleens woorden. Ik was dertien jaar toen hij plotseling tijdens een woordenwisseling zei: "Ik ben niet jouw biologische vader!" Mijn moeder was erbij. Het was alsof de grond onder me vandaan zakte en er schoot van alles door mijn hoofd. Jarenlang had ik met het idee geleefd dat hij mijn vader was en nu bleek het niet zo te zijn? Mijn ouders waren al jaren getrouwd en ik kon me niet voorstellen dat mijn moeder was vreemdgegaan. Ik begreep er niets van. Toen vertelden ze me over hun kinderwens na het ongeluk, de sterilisatie en over de zware procedure om in aanmerking te komen voor een zaaddonor. Het ging om een anonieme donor, ze hadden geen flauw idee wie hij was. Ik zou hem nooit leren kennen. Ze waren altijd van plan geweest om het aan mij te vertellen, maar wat is daarvoor het juiste moment? Als je heel jong bent, besef je niet echt wat het betekent of kan het negatieve invloed hebben op de vader-dochterband. En als je het op oudere leeftijd hoort, ga je je ouders misschien verwijten dat ze het niet eerder hebben verteld. Het was nooit hun bedoeling geweest om het op deze manier te vertellen. Achteraf denk ik dat het mijn vader best hoog zat dat ik nog steeds niet wist dat ik niet zijn biologische kind was.

IDENTITEIT

Ik had tijd nodig om het te verwerken en aan het idee te wennen. Maar ik ben ook vrij nuchter en dacht: het is nu eenmaal zo en erover piekeren heeft geen zin. Ik ben opgegroeid bij twee mensen die veel van elkaar houden en het heeft me nooit aan iets ontbroken. Mijn opvoedvader is de man die mijn luiers heeft verschoond en altijd als een vader voor me heeft gezorgd. Maakt het iets uit dat we geen bloedverwanten zijn? Vrij snel heb ik tegen hem gezegd dat zijn plek als opvoedvader nooit zou kunnen worden ingenomen door een andere man. Dat heeft hem, denk ik, ook goed gedaan. Nadat ik wist dat ik een KID-kind (*kunstmatige inseminatie donor, red.*) was,

begreep ik wel beter waarom het niet altijd zo soepel verliep tussen ons tweeën. Ik was absoluut geen vervelende puber, maar wel steeds meer op zoek naar mijn eigen identiteit. En naderhand heb ik op momenten dat het tussen ons botste weleens lelijke dingen geroepen in de trant van: "Ik ben blij dat ik niet jouw DNA heb en niet zo ben als jij!"

Mijn ouders hadden de waarheid over mijn afkomst altijd strikt geheimgehouden voor de buitenwereld om te voorkomen dat ik het van anderen zou horen. Nu ik het wist, hadden ze er geen probleem mee als ik behoefte had om er met anderen over te praten. Ik ben het niet van de daken gaan schreeuwen, maar ik heb wel een aantal goede vrienden in vertrouwen genomen.

DATABANK

Al kon ik het op een gegeven moment een plekje geven, soms vroeg ik me toch af wat voor iemand mijn donorgader zou zijn. Waar zal hij wonen? Heb ik ook halfbroertjes en -zusjes? Zou hij zich weleens afvragen wat er van zijn donorkinderen is geworden? Het was een groot mysterie in mijn leven, waar ik me bij moest neerleggen omdat er toch geen antwoorden op kwamen.

Op een dag zag ik het RTL-televisieprogramma *Wie is mijn vader* waarin KID-kinderen werden ondersteund bij de zoektocht naar hun biologische vader en mogelijke halfbroers en halfzussen. Het programma werkte nauw samen met Stichting Fiom en Stichting Donorkind. De KID-kinderen kregen hulp van een gespecialiseerd team dat gebruik maakte van de nieuwste DNA-technieken. Ook werd een KID-DNA Databank gecreëerd. Ik was verrast. Er was dus tóch een mogelijkheid om erachter te komen wie mijn biologische vader was! Ik was met name nieuwsgierig naar hoe andere KID-kinderen zo'n ontmoeting met hun biologische familie ervoeren. Helaas stonden er slecht 1000 mensen ingeschreven bij die databank, terwijl er naar schatting 45.000 donorkinderen zijn en 5.000 donoren. Vanwege het kleine aantal matches is er uiteindelijk alleen een pilotaflevering van het programma geweest. De databank bleef echter bestaan en ik verdiepte me in de aanmeldingsprocedure. Al wist ik dat de kans op een match heel klein was, als ik het niet zou proberen zou ik later waarschijnlijk spijt krijgen. Mijn ouders steunden me in mijn besluit. Toch schoof ik het bloedprikken nog een paar jaar voor me uit. Ik heb een grote angst voor injectienaalden - sinds dit jaar halen ze DNA-profielen uit wangslim - en de aanmeldingskosten bedroegen 250 euro, wat best veel geld was voor mij. Eind 2014 trok ik de stoute schoenen aan en schreef ik me in het Fiom-KID-register en de KID-DNA Databank in. Mijn profiel zou worden vergeleken met alle DNA-profielen uit de databank en na een aantal maanden zou ik bericht krijgen.

'HET GING OM EEN ANONIEME DONOR, ZE HADDEN GEEN FLAUW IDEE WIE HIJ WAS. IK ZOU HEM NOOIT LEREN KENNEN'

MATCH!

Omdat ik middenin mijn tentamens zat, was ik er niet veel mee bezig. Toen ging de telefoon. "Met Fred van Fiom. Heb je enig idee waar ik je voor bel?" Ik had niet goed verstaan dat hij van Fiom was, dus wist niet direct waarover het ging. "We hebben een match met je donorgader gevonden!" zei hij in één keer. Het overviel me enorm. Ik viel stil en daarna begon ik te huilen. Ik had eerder een match verwacht met een halfbroer of halfzus waar er veel meer van zijn. Wat bijzonder dat uitgerekend ik een match met mijn vader had! Ik moest het echt even laten bezinken voordat ik het aan mijn ouders vertelde.

Toen ik een half uur later de woonkamer instapte, zagen ze aan mijn gezicht dat er iets was. "Is je relatie uit?" vroegen ze geschrokken. Net zoals Fred bij mij had gedaan heb ik het ze in één keer verteld. Ook zij werden erdoor overvallen en ik zag de tranen in de ogen van mijn vader. Ze waren allebei heel blij voor mij en dat deed me erg goed.

Fred zou mijn donorgader en mij in het proces begeleiden. We werden afzonderlijk uitgenodigd voor een gesprek bij Fiom. Zo kon hij een inschatting maken of we op eenzelfde lijn zaten wat betreft onze verwachtingen en daarna zou hij een ontmoeting

organiseren. Hij zei ook dat ik rekening moest houden met een eventuele teleurstelling. Ik hoorde en las inderdaad ook minder prettige verhalen. Om toekomstige ouders tevreden te stellen bijvoorbeeld, werden in het verleden soms donorpaspoorten afgegeven waarin beschrijvingen van de donor stonden, die niet overeenkwamen met de werkelijkheid. Of het verhaal van een spermadonor die had verzwegen dat hij aan het erfelijke syndroom van Asperger leed en tientallen kinderen had verwekt. Ook werd er gesjoemeld met zaad. Zoals bij een lesbisch stel dat dacht dat ze twee kinderen hadden van eenzelfde donor, wat na vergelijking van DNA niet bleek te kloppen. Dat is breed uitgemeten in de media.

Mijn verwachtingen waren dan ook niet hooggespannen, maar ik had ze wel. Ik was realistisch genoeg om geen vader-dochterband te verwachten, maar ik dacht: ergens moet ik op hem lijken. Er moet toch iets van een klik zijn. Verder liet ik alles open. Fred raadde me aan om vragen voor te bereiden, want zo'n ontmoeting kon ook eenmalig zijn. Ook adviseerde hij me om foto's mee te nemen van mezelf, zoals uit mijn jeugd en van mijn ouders, zodat mijn donorfader zich een beeld kon vormen over hoe ik mezelf heb ontwikkeld. Ik had simpele vragen zoals: wat was je motivatie om zaad te do-

neren, heb je een vrouw en kinderen, zijn er erfelijke ziektes in de familie? Maar ook: wat is je karakter en hoe sta je in het leven? Dat soort dingen vind ik erg belangrijk.

ONTMOETING

Na de gesprekken werd een datum geprikt en de ontmoeting zou plaatsvinden in het kantoor van FIOM en in bijzijn van Fred. Ik had gevraagd of het misschien op een leukere plek kon zoals in een café, maar dat werd sterk afgeraden. Zo'n ontmoeting ligt heel gevoelig en je weet niet van tevoren hoe het verloopt. Mijn moeder bracht me die dag naar het FIOM-kantoor en ik ben in mijn leven nog nooit zo zenuwachtig geweest. Mijn donorfader zat al een half uur eerder in het spreekkamertje, want het was niet de bedoeling dat we elkaar per ongeluk bij de balie zouden tegenkomen. Toen Fred me uit de wachtruimte ophaalde, zei hij geruststellend: "Hij is een heel aardige man en hij heeft speciaal voor jou zelfgebakken koekjes meegenomen."

Even later stond ik oog in oog met mijn donorfader. Dat was een onbeschrijfelijk moment wat ik nergens mee kan vergelijken. In elk geval gaf het me een blij gevoel. Ik vind het raar om iemand die ik nog nooit heb gezien een knuffel te geven, dus we schudden elkaar de hand. Daarna hebben we eerst een tijdje naar elkaar zitten kijken en ik merkte dat mijn donorfader het ook spannend vond. Fred begeleidde het gesprek aan de hand van onze vragenlijsten en al snel bleken we allerlei karakterovereenkomsten te hebben. We zijn allebei diepe denkers, rustig, scherp observerend maar ook heel open. Zelfs sommige kleine dingen kwamen overeen, zoals onze angst voor injectienaalden. Zowel qua uiterlijk als innerlijk ervoer ik zoveel herkenning. Mijn donorfader vertelde dat hij nooit behoefte had gehad om iets over zijn donorkinderen te weten, maar door televisieprogramma's zoals Wie is mijn vader? was hij gaan inzien hoe belangrijk het kon zijn voor kinderen om hun biologische ouder te ontmoeten. Hij dacht: ik heb de ouders geholpen, nu wil ik er ook voor de kinderen zijn. Het gesprek duurde anderhalf uur en was heel intensief. We wisten niets van elkaar en hadden allebei zoveel te vertellen. Misschien was het

de laatste keer dat het kon. Bij het afscheid gaf hij me een knuffel. Ik vond het een heel prettige ontmoeting. Mijn moeder die me elders had opgewacht, vond het fijn voor me dat het zo goed was verlopen.

FAMILIE

FIOM adviseert om zo'n ontmoeting eerst te laten bezinken, voordat je besluit of je contact wilt houden. Zelf had ik het gevoel dat het goed klikte, maar ik moest nog afwachten hoe mijn donorfader het had ervaren. Gelukkig bleek dat gevoel wederzijds te zijn. Fred zei aan de telefoon dat het een enorm positief gesprek was geweest, wat overigens vrij bijzonder schijnt te zijn, en dat mijn donorfader me graag vaker wilde zien. We kregen elkaars contactgegevens en na een paar ontmoetingen leerden we elkaar beter kennen. Daarna heb ik ook kennisgemaakt een deel van zijn familie. Toen ik zijn zus en zwager ontmoette, waren zij verrast over de gelijkenis tussen mijn donorfader en mij. Het was grappig om ook dingen van mezelf terug te zien bij zijn twee kinderen. De band die we nu hebben is erg leuk. We spreken regelmatig af en als ik naar hem toe ga, wordt er lekker voor me gekookt en gaan de kaarsen aan op tafel. Ik mag van geluk spreken dat we het samen zo goed kunnen vinden en ik ben dankbaar dat ik hem nu nog lang kan meemaken. Het voelt niet zo sterk als een vader-dochterband maar ik zie hem, en ook zijn vrouw en kinderen, echt als familie. Ze zullen altijd in mijn leven blijven. Ik heb me hierover nooit schuldig gevoeld naar mijn ouders toe of last gehad van een loyaliteitsconflict. Ik wilde dit graag ontdekken en onze onderlinge band is er niet door veranderd. In de toekomst willen ze mijn donorfader ook een keer ontmoeten.

RECHT

Mijn ouders hebben indertijd gekozen voor een bepaald donorprofiel en dat is ook terug te zien bij de twee mannen. Ze zijn allebei rustig en correct. Ze gaan netjes gekleed, houden van pianospelen en zijn al een beetje kaal. Door mijn opvoeding heb ik me op een bepaalde manier ontwikkeld en dingen meegekregen van mijn opvoedvader. Van hem heb ik bijvoorbeeld geleerd om met een open blik naar het leven te kijken. In andere opzichten lijken we weer totaal niet op elkaar. Nu ik mijn donorfader ken, merk ik dat het grootste deel van mijn karakter vooral genetisch is bepaald. Toch kan mijn donorfader nooit mijn opvoedvader vervangen. Hij voelt meer als iets extra's. Alsof er een boekje is opengegaan met meer informatie over mijzelf. Dankzij onze ontmoeting vallen alle puzzelstukjes op hun plaats. Soms vragen mensen aan mij of ik broers en zus-

'WE HEBBEN EEN MATCH MET JE DONORVADER GEVONDEN!' ZEI HIJ. IK VIEL STIL EN DAARNA BEGON IK TE HUILEN'

sen heb. Vroeger wist ik nooit goed wat ik daarop moest antwoorden. Ja, ik heb een broer en een zus maar ik heb ze nooit gekend. Nu is het verhaal nog ingewikkelder geworden. Want door de twee kinderen van mijn donorfader heb ik nu in totaal vier halfbroers en -zussen en waarschijnlijk heb ik er nog veel meer, want mijn donorfader heeft meerdere keren sperma gedoneerd. Een match met een donorbroer of donorzus zou me ontzettend leuk lijken, juist ook omdat ik enig kind ben. Inmiddels is het wettelijk niet meer toegestaan om anoniem te doneren, maar tot 2004 zijn er op die manier naar schatting 40.000 kinderen verwekt. Waarschijnlijk weten veel van die kinderen nog niet dat ze een KID-kind zijn. Ik vind dat elk kind het recht heeft om te weten wie zijn of haar biologische familie is. Ik kan me ook niet voorstellen dat je zoiets niet zou willen weten. Een donorfader of halfbroertje of halfzusje zegt namelijk iets over wie je zelf bent. Daarom hoop ik dat er meer aandacht komt voor de DNA-databank van FIOM. Hoe meer kinderen en zaaddonoren zich inschrijven, hoe groter de kans wordt op een match. Ik vind het in elk geval hartstikke leuk dat het grote mysterie in mijn leven langs deze weg is opgelost. ■

Voor meer info kijk op www.fiom.nl en www.donorkind.nl.

Foto boven: privébeeld van Nadine met haar donorfader

'MIJN OPVOEDVADER IS DE MAN DIE MIJN LUIERS HEEFT VERSCHOOND EN ALTIJD ALS EEN VADER VOOR ME HEEFT GEZORGD'